

Observatoriul este de două ori în
septimana, Miercuri și Sâmbătă.

Pretul

pentru Sibiu pe 1 anu întreg
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimis cu post'a în
lăuntrul monarhiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinătate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a două si
a treia câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriul” în Sibiu.

Nr. 6.

— Sibiu, Sâmbata 17/29 Ianuaru. —

1881.

Pentru ce se'si schimbe romanii din Transilvani'a politic'a?

(Consideratiuni critice.)

(Urmare.)

„Foile romanesce dicu, că ei au urmatu până
acuma politica passiva. Nu este adevăratu; pentru-că
ei primescu functiuni și iau parte la adunarile mu-
nicipali. Acela inse care primesce functiune dela
statu și care se plăca de înaintea statului pe la
municipie, nu p'ote dice, că numai de aceea urmădia
politica passiva, că-ci se abține dela dieta. Dăra
acea politica de abstinencia nu este perfecta, din
causa că alegatorii romani se presenta la comitetele
electorali, votădia pentru deputati, și archiereii
romanesce nu lipsescu din cas'a magnatiloru, prin
urmare se afla de față și în cealalta casa a
dietei. Acăsta politica stangace, lipsita de ori-ce
directiva sigura și de unu principiu fundamentale,
are două rezultate, antaiu că romanii nu controlădia
potestatea statului, nu se folosescu de dreptulu lor
de a cumpani în vreo parte; alu doilea dau locu
și ocaziune, că districtele transilvane locuite de
romani se se prefaca în patu caldu (de resadu)
pentru deputati ministeriali, în care sementi'a pa-
triotica se preface, că si lapedaturile straine (idegen
hulladék), în deputati pentru diet'a țierei.”

Acă erasi câte sententie, atâtea contradicieri.
Ce voru fi disu până în anulu acesta foile politice
romanesce despre politic'a romaniloru, puțin im-
p'orta. Las' că numărulu aceluor foi nu este nici
cât alu degetelu la o mana, dăra apoi se ne
aratati, în care puncte cardinali ale politicei natio-
nale romanesce au fostu ele vreodata de acordu.

Că romanii primescu functiuni publice dela
statu, prin urmare nu sunt passivi? Adeca voi
ati face pe vreo sută de individi responsabili pentru
politic'a unei natiuni? Magiarii sub cei diece ani
ai absolutismulu austriacu (1849—1860) se lega-
sera strinsu între sine la politic'a passivitatiei; cu
tote acestea, cautati în siematismulu din 1860 și
veti afla numai în Transilvani'a, preste 700 (siepte
sute) magiarii curati în functiuni publice, primite
din manile ministeriulu austriacu, candu în același
periodu functionari romani numerati până la celu

mai teneru cancelistu, erau numai 172. Sub sistem'a
lui Schmerling (1861—5) de si v'ati abținutu dela
diet'a transilvana, dăra la deregatorii ve inbuldiati în
puterea brațialoru, batendu mereu pe la usile gu-
bernatorulu comite Crenneville, la Reichenstein,
Popu, Grois etc. A esplica politic'a passivitatiei
asia, precum o pretindeti voi astadi dela romani,
ar semnifica puru și simplu, că natiunea dispune
de câteva sute de mii venitu curatu, din care se
plătăsca sine-cure la o multime de individi și fa-
milii, pe care le opresce dela functiuni, că conse-
centia a politicei passive. Au cercatu asia ceva
mai multi magnati ardeleni în a. 1850/1 cu repau-
satulu br. Samuilu Josika în frunte, că se retina
celu puțin pe aristocrati dela functiuni publice;
dăra pe langa ce pungile lor se desiartau prea
tare, totu ei au reflectatu și vediatu ceea ce dice
romanulu atatu de bine: Lacu se fia, că
brósce se afla. Atunci ungurii isi disera siesi:
Se ne inpartimu rolele; cei cari cunosc și limb'a
germana, au și lipsa de o bucata de pane de aci,
din avere patriei noastre, se între în functiuni, éra
ceilalti remanemu pe din afara, în opozitiune, sau
daca vreti, facemu politic'a passivitatiei; în fine
alti cătiva se ésa care cum va sci, la Kossuth,
Teleki, Türr etc., că se agitedie pe la cabinetele
europene. Din acelu timpu s'au vediatu sute de
magiarii ardeleni, cu com. Beldi și cu br. Apor în
frunte, asediati în functiuni de tôte categoriile, éra
în Ungari'a se inbuldiau cu miile, că se apuce câte
unu salariu din avere țierei. Punemu temeiu
pe cuventulu avere țierei.

Se pare că kossuthianii au pentru același
conceptu câte două definitiuni cu totul disparate.
Asia, în casulu de față, unu întielesu dau ei liber-
tatiei personale, candu o aplica la ai lor și cu
totulu altulu, candu o aplica la romani. Cine
p'ote opri pe unulu sau pe una mie de individi
particulari, dela intrarea în servitiulu ori-si cui,
utilizarea calitatiloru sale ori-cum îi place, sau
ori-cum p'ote? Acestea sunt curatu afaceri private
ale individoru, care n'au nimicu de comunu cu
politic'a unei natiuni. Multime de individi unguresci
se afla până astadi în servitiu austriacu. Nu
cumva prin servitiulu acela se compromite auto-

nomi'a Ungariei? Ar fi absurdu a si cugeta la
asia ceva. Observati bine, că definitiunea ce dati
voi politicei passive aplicate la romani, are două
taisie fôrte ascutite. Dăca cereti, că pe temeulu
politice de passivitate se nu primésca nici-unu
romanu functiune publica, pentru-ce nu cereti rea-
lisarea toturoru consecentiloru doctrinei v'ostre?
De ce nu diceti romaniloru, că se nu se înroledie
nici în armat'a de linia, nici în cea teritoriala?
Éca la ce consecentie ve ducu sofisme v'ostre!

Că romanii iau parte activa la adunarile con-
siliiloru municipali? Macaru de s'aru interessa si
romanii mai multu de acelea adunari. Ce vreti
inse cu romanii, candu chiaru magiarii le-au pa-
rasitu mai de totu, după ce le declarara numai de
unu simulacru, de o umbra a vietiei constitutionale.
Dupa acestu principiu alu vostru ati potea dice
totu asia de bine că, dăca natiunea romanésca
urmădia politic'a resistentiei passive, individi și
familiile se nu se mai interessadie nici de afacerile
comunelor, nici chiaru de casele lor, se se uite
cu manile încrucite, cum le crépa boii și caii pe
drumuri desfundate, cum ferele selbatece mananca
mereu vitele lor, cum furii și banditii facu se
tremure o lume de ómeni, cum tetiunarii dau focu
la case și comune. Candu vreodata a înnebunitu
vreunu romanu până la atata, în câtu se amestece
cestiuni de politica superioare, de autonomia, de
nationalitate, de limba, cu afaceri strictu par-
ticulare, interne, comunale, familiare? Tocma din
contra, de 14 ani li se dice necurmatu romaniloru:
Lasati se'si dea ei insii în capu cu sistem'a lor
fatala, care va tine și ea, precum au duratu și
alte, câte 10—20 și 30 de ani, până ce vine
unu torente și o spala fără nici-o urma; éra
într'aceea voi puneti-ve cu totu adinsulu pe munca,
pe invetiatura, pe cultivarea și inavutirea v'ostă;
munciti necurmatu, multu și bine.

Că romanii nealégendu deputati din opozitiune,
nu controlădia pe guvernulu? Asia dicu kossuthianii.
Dăra magyaro-seculi din Ardealu, cari se bucura
de sufragiu universale, și orasiele unguresce
dela 1866 încóce cāti deputati au alesu din opo-
sitiune în cele cinci periode electorali? Din 75
deputati nici diece! Romanii unde se aléga?

Foisiór'a „Observatoriulu”.

Urmările primei publicatiuni a lui Simionu Barnuti.

După ce s'a publicatu în F'oi'a pentru minte, ânia
și literatura din a. 1843 articulu lui Simionu Barnuti
titlatu „Saborulu celu mare alu episcopiei
Fagarasiulu, Prologus galeatus,” reproducu si în
„Observatoriulu” Nrii 102—3—4 din 1880, s'a pornit
în cleru și în modest'a inteligentia seculara de atunci
o misicare și ferbere, pe care nici insusi auctorulu acelei
scrieri nu o asteptase. Agitatiunea spiriteloru din tiéra
și chiaru din monarhi'a întréga, éra și fără de aceea
generală. În Blasiu s'au mai adaosu si alte înpregiurari,
spre a turburá spiritele. Barnuti fusese cătiva
ani notariu consistoriale, prin ale cărui mâni treceau
cele mai multe acte oficiali. Lumea este preputoria:
se credea că Barnuti scie de abuzuri mari, că-ci altu-
mentrea nu ar fi renunțiatu la acea functiune onorifica
și nu ar fi scrisu asia cum s'a vediatu. Că si cum ar
fi vre-unu lucru ne mai auditu, dăca se afla cineva, că
se pretinda restaurarea autonomiei unei diecese, s'eu a
ori-cărei altei corporatiuni si societati omenesci. Omenii
înse în escesulu lor de zelu uitasera, că de ex. Ca-
nónele saborulu mare, tinutu la 3/15 Iuliu 1833
în Blasiu, cele mai innocente din câte se potu cugetá,
gubernulu Transilvaniei și curtea imperiala n'au voit
se le ratifice.*) Imperatul Franciscu I nu voia nici
se audia de activitate constitutionale, nici chiaru pe
terenulu politicu si nici după a două revolutiune din
Franci'a dela 1830. De sínóde mai éra vorba numai
din catedrele unoru professori de dreptulu canonicu, și
— ici colea, în câte 10—20 de ani, de câte unu sinodu
electorale, care cum isi dá voturile, se si dissolvea.

Altu reu mare ce turburá mintile în gradu supremu

*) Se afla tiparite cuslove ciriliane la Blasiu pe
1 c'ola folio în 4 pagine.

a fostu, că între deregatorii dominali, mai toti romani
de prin comitate, limb'a de conversatiune éra cea ma-
giara, tocma într'o epoca ce semená de minune cu cea
de astadi, relative la lupt'a pentru limb'a nationale. Din
mare nefericire, între acei deregatori se aflá la Cutu
unulu si la Blasiu doi tirani tatariti, dela cari popóru
din dominie suferia nespusu de greu, din care cauza
acea în an. 1848 au scapatu cu viétia numai cá prin
urechile acului, dăra celu dela Cutu fu mai ántaiu în-
chisu și batutu. De aici a venit, că primele atacuri
din partea professoriloru au fostu îndreptate asupra de-
regatorilor; éra inse în natur'a lucrurilor, că acelea
se se întinda mai tardiu asupra domnulu lor, a cărui
bunătate firésca nu'lu lasá, că se'i ia de chica și se'i
dea pe usia afara, pentru că se nu mai p'ota inveniná
situatiunea.

Unulu dintre cancelistii trimisi dela tabl'a reg.
spre a investigá asupra tiraniiloru dela Cutu, se afla
din mil'a lui Ddieu în viétia și ne asigura, că Lemeni
nu sciuse nimicu despre blastematile deregatoriloru,
pána nu i le-au descoperitu investigatorii.

Tôte celelalte inculpari fôrte grele, insirate de
câtra Eugenu Friedenfels în Partea I a cartiei sale dela
pag. 403 înainte, simoni'a, nepotismu, delapidarea fon-
duriloru, flamandirea clericiloru și a profesoriloru, im-
moralitate, după investigatiunile cele mai rigoroze si
după publicarea compturiloru dela tôte fondurile, au
esitu ceea ce au fostu din capulu loculu, imaginate de
tinerime și folosite de câtra avocatulu lor Konrad
Schmidt dela Sibiu, care a portatu acelu procesu, spre
a înnegri pe Lemeni și a'lu omóri moralicesce, spre res-
bunare, pentru-că atacase atatu de reu pe natiunea
sasésca în diet'a din 1837 si mai virtosu în cea dela
1842. Pána la ce mesura se încordase poft'a de res-
bunare în Sibiu asupra episcopulu Lemeni, se p'ote
cunósce si din înpregiurarea, că după ce n'au mai sciutu
ce se denuntie asupra lui la gubernu și la curte, l'au
acusatu că a începutu a tipári carti de rugatiune
și scolastice cu litere latine, că se prepare
magiarisarea (Idem, ibidem). Vedeti: pe atunci trecea

de crima a scrie romanesce cu litere latine. Multu s'au
mai temutu și se mai temu unii ómeni până în dio'a
de astadi de innocentele acelea 24 de semne, cu care
se face atatu abuzi si atata scandalu literariu. Hei,
dăra dn. Konrad Schmidt si altii au adusu literele la-
tine inca de pe atunci în legatura strinsa cu emanci-
parea natiunei romanesce. Natiunile privilegiate se te-
meau de acelea mesuri preparative, de acea labóre de
pioniri cu 24 de semne; din contra romanii cei lipsiti de
experientia si nededati a amblá prin labirintulu politice
machiavellistice, scapారు de mania, pentru-că oper'a
emanciparei nu înaintédia asia de iute, precum bate
pulsulu lor acceleratu. Cá si astadi.

Vediatu episcopulu Lemeni, că unii professori nu
mai voru se scia de nici o subordinatiune si că urgi'a
se întinde preste tóta dieces'a, a recursu la cancelari'a
curtiei, de unde prin decretu din 28 Augustu 1843 s'a
cerutu informatiune, inse — pe calea primatelui dela
Strigónu! Acăsta mesura a curtiei imperiale a fostu
curatu oleu turnatu preste flacari. Atata mai trebuia
luptatoriloru pentru autonomi'a si libertatea biserice.

Altu desastru totu asia de mare! Câtra finea
anulu 1843 se propagá dintr'odata scirea, că asasini
pusi inadinsu au voit se omóre pe bietulu Barnuti,
în capu de nópte, în locuinti'a sa. Acea fabula a fostu
credita de tóta lumea si mai alesu de Barnuti până
la finea vietiei sale. În Ianuaru 1844 (dice Frieden-
fels) au ajunsu plansórea lui Barnuti la imperatul
Ferdinandu, că Lemeni au pusu asasini cá se'lu omóre.
Au trebuit se tréca preste 20 de ani, precum se întâmpla
de multe-ori în casuri criminali, pentru că se ésa ade-
verulu la lumina. Cadiendu în manile justitiei mai multi
hoti mari, ce spargu incuieri, unulu din aceia martu-
risi între alte crime comisse, că elu si inca unu com-
plice au fostu, cari după ce au furatu o scara dela vecinu,
s'a dusu se sparga o feréstra la canoniculu custode
(cassariu alu clerulu) si intrandu, se sparga si ladile
etc., au gresitu inse locuinti'a si au pusu scar'a la fe-
réstr'a altui popa. De nu ne insielamu, acea marturi-
sire a banditulu se afla la cineva în Blasiu. În 186

Voi sciti foarte bine, că pe langa legea electorala de acum, ei din 75 de colegii nici cu cea mai mare încordare, cu spese și cu maciuci, nu aru fi în stare se alegea mai mulți de diece deputați gubernementali, căci pe cei mai mulți îi alegea magiarii curati și o parte din sași. Acolo este cel mai mare patu caldu alu adunăturilor și venetichilor. Inse care romani alege? Unde sunt alegătorii romani? Din listele electorale sunt prea bine cunoscuți. În totu coprinsulu Transilvaniei, pe langa cei 70 mii privilegiați, dotați cu sufragiu universal, tota immensa majoritate a locuitorilor de toate naționalitățile, tramite la urne cel multu 10 mii de alegători, dintre cari vreo 5 mii potu se fia romani, risipiți în 2 milioane de locuitori. Asia dara care romani alege deputați gubernementali? La vreo 5—6 locuri ajuta și ei, că pe furisii, că se ajunga în siea. Dati pe secuii voștri și pe orasieni voștri, în man'a ori cărui guvern și ei se voru duce că mieii la urna; s'au dusu că oile și în dilele lui Schmerling.

Că arhieriei mergu în cas'a magnatilor? Bine facu, căci acesta este în sensulu legilor fundamentali ale Transilvaniei.

(Va urmă.)

Transilvani'a.

— Sibiu, 28 Jan. n. Rezultatele numerării poporului se publica prin diare din diverse districte și comune, fără că se aiba patientia a astepta închierea definitivă. Unele se indetulescu cu cifre generali, altele dau și detalieri; din toate inse concludiuni sigure nu se potu trage până acuma, afara numai, dacă cineva ar da credimentu unor cifre, după care poporațiunea romană din Banatu și din o parte a Transilvaniei ar fi scadiutu în acești diece ani din urma asia, că și cum în fiacare anu amu fi avutu resboiu, ciuma, versatu negru, tifus și o migrațiune americană. Au disu B. Orbán și alți kossuthiani în diet'a Ungariei, că numeratur'a este falsificată, din cauza că comissarii n'au scrisu de magiari pe totu locuitorii, căți cunosc limb'a magiara și pe totu aceia, alu caroru nume mirosu o unguru. Ne-amu descoperitu și noi temerea înainte cu 6 septemani, că recensementulu se va falsifica; astadi, de și încă cifrele nu sunt sumate preste totu, până după 2—3 luni, totuși cutediamu a sustine, că va fi omu tare de capu acela, care le va da credimentu. Europ'a nu are nici-o idee despre batai'a de jocu, ce facu fanaticii în aceste țări cu datele statistice. Fiindu- că totu n'și ajunsera scopulu, că din 15 milioane de locuitori se scota 10 milioane de magiari curati, veniti din Asi'a, mai de curendu facu sila nu numai celor cu nume nemtesci, slavonesci, romaneschi, că se și magiarisiedie numele, dara au luat în ajutoriu și filologia; anume aici în Ardealu și în comitatulu Aradului cătiva carturari fantasti iau nume proprie și connume curatu romaneschi, pe care atata le mai sucescu și torturadia, până candu le scotu de magiare, precum scotu medicii căte unu pruncu cu clestele din pantecele nefericitei nascătoare. Nume romaneschi curate, care se audu în Campulungu, București, Craiova, Jasi, Galati, intocma că și în Ardealu, ei le inferadia de magiare. Din totu, unu pseudofilologu dela Alb'a-Juli'a isi face de capu în „Kelet“ Nr. 19 și 20. Nume curatu slavoneschi, proprietate la 20 până la 90 milioane de slavi în-

fu omoritu în modulu cel mai barbaru, aprupe de Alb'a-Juli'a, bunulu nostru amicu Nemesiu, fostu controloru la montanistica în Zlatn'a și numai anulu trecut cetramu în „Pester Lloyd“, că asasinulu se descoperi abia după 18 ani de dile, că unulu dintre criminalii cei mai teribili, unu ungurenu, care a stinsu sorele la vreo 10—12 persoane.

În decursulu procesulu spiritele s'au mai inversunatu și priu sinuciderea profesorulu dr. Jos. Popu, nepotu de frate alu fostulu prepositu Popu. Josifu era unulu din cei mai geniali juni ai timpulu seu și totu odata din omeni cei mai frumoși. Dara, precum se întempla érași în lume, tocma eminentele lui calitati l'au exaltatu, și pe candu Jacobu Bolog'a cu Constantinu Secarenu veniseră în an. 1844 pe la pasci, că se ia pe Josifu cu ei la Brasiovu spre a-lu distrage, acesta apucase a se duce la Gyárfás celu betivu în Sancelu. Ce i s'a întemplat acolo, nu se mai scie, destulu că preste vreo 2 ore aduce deregatoriulu Calinu scirea, că Josifu s'a innecat la o móră pe Ternav'a mica. Atunci a disu bietulu Calinu: L'au mancatu și pe acesta. Dara cine era se-lu manance, candu Lemeni ilu iubia dora mai multu că pe totu ceilalti, din care cauza l'au și tramisu la seminarulu S-ta Barbara în Vien'a și după 4 ani l'a datu cu spesele Sale în Augustineum, spre a luá diploma de doctoru în teologia.

(Va urmă.)

cependu dela Bosni'a și Serbi'a până în Boemi'a, Poloni'a, Russi'a, că Radu, Dobra, Hodos etc. trecute și la romani, precum au trecut cele evreesi începdu dela Adam, cele grecesi și cele latinesci, după acești fantasti sunt aduse de înainte cu o mie de ani de către magiari, din Asi'a. Până și numele jidovescu Johannes, din care romanii au facutu Ioanu și Juonu, cu mai multe diminutive că Juonelu, Juonasiu, Juonutiu, Onutiu, inse și Onu și Onciu și Oance, la care slavi i antepunu unu V fara care ei nu potu pronuntia vocal'a initiale, facendu Vancea, după acestu filologu ungurescu nu este altu ceva, decâtu nume ungurescu, adusu tocma dela riulu Tanais (Don). Numele rutenescu Anderco (din evreesculu Andreas) nu este altu ceva, decâtu Ondornok. Bietulu parochu Bucsia se trage din unu nepotu alu lui Tuhutum. Famili'a romană Cirlea dela Alb'a nu este altu-ceva, decâtu Czeglédi dela Ungari'a. Familiile romaneschi Albu au fostu odinioara toate magiare.

Apoi se te mai miri, că înainte cu 50 de ani unu popa fanaticu din Pest'a predicase în biserică, că cei de antaiu omeni esiti din man'a lui D-dieu au fostu magiari, căci adeca Adam semnifica ad am și Eva ez a (acesta este); în fine elu și pe nascători'a de D-dieu o facuse unguróica, éra după aceea se află unu altu zugravu totu asia desiuchiutu, care zugravise pe Domnulu Isusu Christosu în costum ungurescu, cu musteti resucite și cu pinteni.

Celalaltu Gallimathias alu pseudofilologulu, R. Tihamér din „Kelet“ ilu trecemu cu vederea, că se nu-lu mai facemu de risu și la publiculu nostru; reflectamu inse din nou, pôte a diecea ora pe romani, că acesta propaganda fanatică este intinsa preste țier'a întreaga; ea este o sterpitura a celei mai scârnavă tiranii, care tractedia pe popora libere intocma precum tractau ethnicii pe sclavii lor. Sclavii inase nu aveau nimicu propriu alu lor. Astadi prin schimbarea și schimosirea numelui se pôte întempla, se și întempla în mii de casuri, că omeni perdu procese și patu daune infricosiate, éra altii isi perdu dreptulu de hereditate. Se nu suferimu a fi degradati cu atata nerusinare la condițiune de sclavi, nici la condițiune de bastardi (bitang) unguresci. Totu-odata se mai invetie odata și romanii din comitate, ce însemna a măimuti în modu servile și a si dice unii la altii János, Gyuri, Miklos, Péter etc. Se luamu bine aminte, că ni se falsifica și istori'a în toate dilele, în modu sistematicu.

Asia trebuie romanilor, dacă n'și cultiva istori'a cu poteri indiecte și pre cătu o au scrisa, nu o citescu, nu o studiadia și nu apara adevărurile coprinse în trena. Cautati ce dice „Kelet“ în Nr. 20 prin pen'a susu citatulu corespondente, că scopulu lor trebuie se fia cassarea cestiunei romaneschi, stergerea acestei naționalitati din Transilvani'a, și că acestu lucru trebuia se-lu faca ei cu sute de ani mai înainte.

— (Rezultatulu numerării poporului în Sibiu) cu toate suburbiile și dependentiele sale este 19,684 persoane, din care 9375 barbati, 10,309 femei; asia cu 934 mai multe femei. În cifr'a totală inse nu se coprinde și soldatii din garnisóna, alu caroru numeru variadia foarte. În timpulu de față aru fi în casarme că la 2315 ostasi. Asia cu ostasi cu totu numerulu sufletelor ajunge la 21 mii. Înainte cu 10 ani numerulu locuitorilor civili esise numai 18,998; asia de atunci a crescutu cu 686. După naționalitati încă n'au apucatu a specifică.

— După naționalitate sau limba avem până acuma conspecte numai din cetatea Temisiór'a, capital'a Banatulu temesianu. Acolo s'au înscrisu 33,829 de locuitori, între cari 19,013 germani, 7719 magiari, 1701 serbi, 3368 romani, 1048 cechi, 980 de alte naționalitati.

Au venit rezultate și din cetati și orasie ale Ungariei. În cele mai multe poporațiunea cresc în proporțiuni moderate, nu că în capitala. S'a înmultitu și în Presburg, dela 46,544 căți fusesera în 31 Dec. 1869 până astadi la 48,280. În unele a scadiutu, de ex. cum este la Szentes, unde în a. 1870 trecea preste 29 mii, acum inse sub acesta cifra cu 268.

— (Din comitatulu Hunedórei) aprupe curatu romanescu, venira sciri foarte triste despre rezultatele recensimentulu. Pe noi acelea nu ne surprindu, ne doru inse amaru. Numerulu sufletelor în acelu comitatu limitrofu cu Banatulu Craiovei a fostu înainte cu 10 ani 257,000. Observandu-se din conscripțiunea anuală a pruncilor de scola, că numerulu acelor scade mereu, în fine la 1878 cantandu-se cauzele, s'a numeratu poporațiunea și

s'au aflatu numai 244,000. Informatiunea ce are „Sieb. d. Tageblatt“ din 17 Jan. voiesce a scie, că în 10 ani poporațiunea numitulu comitatu ar fi scadiutu aprupe cu 15 mii de suflete, de și la minele din valea-Jiului (Petrosieni) s'au asiediatu de atunci 3267 suflete de colonisti. Cea mai mare scadere se arata în fostulu comitatu alu Zarandului și în fostulu scaunu (plasa, plaiu, ocolu) alu Orasiei. Chiaru în Orascia, unde la 1870 erau 5661 suflete, au scadiutu la 5425.

Ori-catu de eronata se ésa acesta conscripțiune statistica, ea va fi pentru tota lumea nespuse de instructiva. Vai de romani, dacă nu voru invetiá și ei din trena. De aceea, și până la esirea unui operatu întregu, se ne interesamu de aprupe și de publicatiuni partiali și anume de cifre comparative, de diferentele în + ori — ce au rezultat în periodulu de 10 ani.

× — Greutatea contributiunilor în comitatulu Hunedórei. (Dupa diar. „Hunyad“ din Dev'a). Din raportulu perceptorilor publicatu în consiliulu municipale, tinutu în 10 Ianuariu sub presidiulu prefectulu aflamu, că impositale directe aruncate pe locuitorii comitatulu pentru an. 1880 au fostu v. a. fl. 712,050.

Au remasu inse restantie mari
din 1879 fl. 438,140
O aruncatura posterióra adaosa cu fl. 9,450.

Sum'a totală pe 1880 fl. 1.519,640
adeca mai multu decâtu platea până în a. 1848
Transilvani'a întreaga, în dari directe la statu.

Din acea suma enormă s'au platitu prin executiuni necurmte până în 31 Dec. v. a. fl. 685,770.
S'au stersu că neincassabili . . . fl. 36,670.
Au remasu restantia pe a. c. érași fl. 437,200.

Dela cei ce n'au platitu la 4-lu,
s'au storsu interese de 6% . . . fl. 15,942.

Spesele de executiuni au fostu . fl. 3,440.
Asia dara rezultatulu incassarilor în a. 1880
este cu 61,859 fl. mai reu decâtu în a. 1879.

Nici cu atata nu e ajunsu: au mai fostu se se incassadie și tributulu nou, adeca tax'a dela cei scapati dela înrolare la óste, în suma de v. a. fl. 67,012, dara s'au potutu incassá numai 38,606. Bine se se scia, că acesta taxa e aruncata preste toate tierile coronei unguresci numai cu 2 milioane; cum vine inse, că locuitorii numitulu comitatu platescu în proporțiune că dela 6 milioane? Acestea cifre esplica prea de ajunsu inpușinarea locuitorilor.

— (Din comitatulu Fagarasiului.) Se mai vedemu și starea unui altu comitatu locuitu totu de romani. Informatiunea o vomu scote totu dintr'unu diariu ungurescu „Kelet“, care niciodata nu s'a topitu de vreo iubire către romani către și functionari de naționalitate romană.

Rezultatulu numerării actuale de popor încă nu se scie; nu credemu inse că cifr'a se tréca departe preste cea cunoscută de 83 mii suflete. Pe acelu numeru de locuitori a fostu aruncate pe a. 1880 contributiuni directe v. a. fl. 276,778 adeca cu 21,466 fl. mai multu, decâtu în a. 1879. În urmarea daunelor elementare s'au scadiutu fl. 3159 cr. 11, éra 2269 fl. 97 cr. s'au stersu în urm'a reclamatiunilor ridicate de către cei asupriti. Asia au remasu a se plati 269,013 fl. 54 cr. din care bietii locuitori au și platitu în decursulu anulu 260,283 fl. 97 cr., a remasu prin urmă o restantia numai de 8729 fl. 57 cr. Căta diferentia între acesta restantia și între cea enormă din comitatulu Hunedórei! De altumentrea sunt foarte puține comitatele acelea, unde restantie anuale de impositale directe se fia mai mici de un'a până la doué sute de mii fl. Romani ceia, romani cestia: de unde acelu blastemu pe locuitorii comitatulu Hunedórei? Ah, elu pôte fi aratatu cu degetulu, în doué directiuni.

La prefectur'a comit. Fagarasiu au intratu pe sem. alu doilea împreuna cu 110 restantie 6144 acte, din care s'au terminatu și decisu 6117 remanendu pe 1881 numai 137. În comitetu au fostu totu pe sem. II 699 acte, din care s'au regulatu 647. Cass'a prefecturei s'a scontratu în fia-care luna și totudeauna s'au aflatu în regula. Pasapórte pe 15 dile și pe 1 anu s'au datu 800, éra dupace s'a observatu, că multi voru se tréca în Dobrogea, darea de paspórte s'a ingreunatu. Doué persoane au emigratu cu permissiunea ministeriulu.

Securitatea publică a fostu în totu comitatulu indestulatória; numai finantii au inpuscatu pe doi prevaricanti (contrabanda), dintre cari unulu secuiu din comitatulu Odorheiu, tata la cinci prunci. Mórte de omu pentru câteva kilogr. de tutunu seu de cafea! — Starea sanetatiei a fostu mai preste totu buna. 1 medicu primariu și alți 5 medici se

afli aplicati. In spitalulu din Fagarasiu au fostu 111 bolnavi, dintre cari s'au vindecatu 80, au repausatu 9, ceilalti remasi in sura.

— Cercetari disciplinare. Éca unu criteriu pentru functionari! De acelea au fostu 51. Fôrte multe. „Kelet“ inse observa, cã prefectulu Szentiványi dã in cercetare disciplinaria pe primarii si notarii comunelor cu rigóre mare, mai totu nunai pentru neglijentia, pentru neimplinirea prompta a vre-unei ordonantie, din care cauza cei mai multi au si fostu acuitati, cã-ci defraudari de ceva insemnatate abia s'au intemplatu ici-colea.

Romania.

— Bucuresti. Camerele s'au deschisu dupa lungile serbatori abia in 12/24 Ianuaru. Primele siedintie se petrecu mai multu cu notificarea unoru proiecte de lege si cu interpelatiuni. Scirea cea mai insemnata este acea adusa de cãteva diarie, cã aici se mai astépta 120 de tunuri noué. Se pare cã totu mirósa a pulbere de pusca dela Greci'a pâna pe la Dunare.

Despre nouele alegeri suplementarie, care mai tóte au esitu in favórea guvernului actualé, citimu in „Pressa“ Nr. 9 din 14/26 Jan. acestea:

Avemu inaintea nóstra list'a cu rezultatulu alegerilor suplementarie, seversite, acum cãteva dile, in tiéra. Din siese colegiuri senatoriale, opositiunea a reusitu abia intr'unulu, la Tutov'a, si acolo majoritatea candidatulu opositiei a fostu de unu votu, 20 voturi a intrunitu d. Jorgu Radu, si 19 D. Juvara, propusu si sustinutu de partidulu liberalu.

In camera, opositiunea coalisata a incercatu acelas esiecu. Din siese colegiuri vacante, ea a reusitu numai intr'unulu, la Fãlcu, unde s'a alesu d. majoru C. Telemanu, cu unanimitate de glasuri.

In totalu, diece colegiuri din douespredece sunt ale liberalilor, éra opositi'a a remasu numai cu doué.

Daca este adeveratu, cã alegerile sunt bas'a regimulu constitutionalu, si acésta nu se póte contestá de nimeni; daca acestu barometru politicu, cã se dicemu astfeliu, indica, cu precisiune, increderea séu neincrederea ce tiér'a are intr'unu partidulu séu intr'altulu, apoi nu potemu afirmá, decãtu cã, in urm'a ultimelor alegeri suplementare, tiér'a s'a pronutiatu din nou pentru partidulu dela putere si in contra opositiunei coalisate.

Despre Dobrogea avemu dupa „Alegatorulu“ acestea:

Vorbindu despre evolutiile seversite de provinci'a nóstra Trans-danubiana pe calea culturai in curgerea anulu trecut, „Romania-Trans-danubiana“ ne dà intre altele si urmatórele insemnari:

„In actiunea generala civilisatóre a statulu romanu, avemu de notatu la antai'a linia, cladirile scóloru rurale si urbane. Aprópe o suta scóle in mijloculu unei poporatiuni dobrogene de 160,000 locuitori, functionédia regulatu si respandescu lumin'a loru in sinulu familielor. Astfeliu cã, astadi posedemu la 1600 suflete o scóla, o proportie ce nu se gasesce nici intr'unu statu alu Europei civilisate.

„Vine apoi regularea administratiei bisericesci si intretinerea bisericelor de ori-ce ritu. Astfeliu s'au deschisu in judetiulu Constantiei si alu Tulcei peste 8 moschee, si s'au sfintitu si deschisu peste 10 biserici crestine ortodoxe. Asemenea s'au ajutat de cãtrã cas'a particulara a Mariei Sale Carolu Principele Regalu alu Romaniei mai multe biserici russe, lipovene si sinagoge.

„Asemenea in cursulu lui 1880 s'a cheltuitu de cãtrã statulu romanu numai pentru judetiulu Tulcea suma de 100,000 lei noi, pentru facerea de siosele noué si reparatia celor vechi. S'au cheltuitu peste 200,000 lei noi de cãtrã comunele urbane ale Dobrogei pentru facere de pavage noué, deschidere de strade si reparatiunea loru prin orasie.

„In ce privesce actiunea politica, in cursulu lui 1880 s'a intaritu din ce in ce mai multu romanismulu si s'a recunoscutu la preste 400 romani dreptulu de a lua parte la votulu cetatienescu dobrogeanu si a fi inserisi in listele electorale.“

In „Pressa“ cetimu:

Frantariile Bucovinei. S'au deschisu in sfersitu pentru intrarea de vite si produse brute de ale loru din jud. Dorohoi, Botosiani, Suceav'a, Némtiulu, Romanu, Bacau si Vaslui. Carantine s'au stabilitu la Zurinu si Senoutiu. Se voru observá inse conditiunile continute in paragrafulu 40 alu ordonantie din 29 Februariu 1880 (Buletinulu oficialu alu imperiului, Nr. 37) si ordinulu ministerialu dela 22 Aprile trecut, Nr 3661 (10 dile

carantina pentru vitele de macelaria si 15 pentru cele de munca).

Cartile bisericesci.

„(Raportulu, privitoriu la revisuirea si editarea cartiloru bisericesci, prezentatu comisiunei sfântulu sinodu de preasfintitul Melchisedecu, episcopulu de Romanu, in sesiunea de tótna a anulu 1880.)“

(Fine.)

Pe bas'a acestoru considerante, subscrisulu vine cu totu respectulu a propune la deliberarea comisiunei sântulu sinodu urmatórele conclusiuni:

1. Se declara si pe viitoriu intrebuintiarea alfabetulu cirilicu pentru cartile bisericesci necesarie la seversirea cultulu divin alu bisericiloru romano-ortodoxe. Form'a si ortografi'a lui moderna pentru cartile bisericesci se va determiná la timpu de cãtrã sântulu sinodu.

2. Se se infintiedie in capital'a Romaniei o tipografia pentru editarea treptata a cartiloru bisericesci, dupa-cum trebuintiile bisericesci voru cere. Tipografi'a se fia inzestrata cu tóte cele trebuitóre pentru functionarea ei. Dreptu care se se cãra dela gubernu mijlócele trebuitóre pentru acestu sfersitu. Inaltu Prea Sântitul mitropolitu primatu, presedintele sântulu sinodu, consultandu ómeni experti in art'a tipografica, va stabili sum'a necesaria pertru tipografi'a bisericésca, si va face mijlóce la gubernu cã acea suma se se prevada anualu in budgetulu statulu.

3. Se va constitui unu comitetu compusu din persóne competente, cari se poséda cunoscentiile teologice si limbistice necesarie la traducerea cartiloru bisericesci din limbele in cari au fostu ele scrise si din cari ele s'au tradusu in limb'a nóstra, spre a potea verificá acele traduceri; si ale perfectioná, unde trebuinti'a aru cere.

Limbele, a cãroru cunoscentia se cere la revisuirea cartiloru bisericesci, sunt: elen'a, slavon'a si ebraic'a. Acésta din urma pentru vechiulu testamentu, care se reproduce in o mare parte in cartile servitiulu divin alu bisericéi, atãtu in cetirile numite paremii, cãtu si in stilu si in manier'a de-a scrie a poetiloru, autori ai cartiloru cultulu bisericéi nóstre. Membrii comitetulu editoru trebe, pe lângã o deplina cunoscentia a limbei si literaturéi romane, se cunósca aceste limbi, séu celu puçinu un'a din ele. Ei voru fi celu puçinu in numeru de trei, si voru fi salariatu de gubernu celu puçinu cu câte 200 lei noi pe luna. Ei voru fi alesi si numiti de cãtrã sântulu sinodu.

4. La revisuirea cartiloru bisericesci, comitetulu va procede in modulu urmatoriu:

Cartile de revisuitu se voru recomandá de cãtrã sântulu sinodu, care observandu revisuirea comitetulu, si gasind'o indetulatóre, va tramite cartea respectiva la directorulu tipografiei bisericesci spre tiparire.

Comitetulu, la revisuirea cartiloru bisericesci, se va conformá reguleloru urmatóre:

a) Va alaturá cartea de revisuitu cu originalulu, dupa care ea a fostu tradusa.

b) O va confruntá si cu alte traduceri facute mai dinainte dupa acelu originalu, atãtu in limb'a romana, cãtu si in alte limbi, si la locurile dubiose, echivoce, ori neprecise, se va preferá acea traducere, care se va pareá mai potrivita cu originalulu, séu la trebuintia, va face o noua traducere.

c) Va observá, cã in limb'a romana se fia exprimate ideile originalulu cu eesactitate gramaticala, logica si teologica.

d) Terminii teologici si cei bisericesci, stabiliti de sinodu si de bisericã pentru exprimarea dogmeloru si a rendueliloru bisericesci, trebe se fia tradusi cu cea mai scrupulósa eesactitate, adoptandu, la nevoia, chiaru terminii originali si investindu'i cu form'a romana, spre a inlaturá perifrasede cele de prisosu.

e) Fraseloru se va dá turnur'a limbei romane, pe cãtu va iertá fidelitatea si exactitatea traducerei. Nu trebe inse arbitrarmente a se parasí turnur'a cea classica, care adese-ori transpãre in traducerea romana anterióra si care dá limbei bisericesci gravitatea si maiestatea cuventulu lui Dumnédieu.

f) La exprimarea ideiloru in romanesce se se respecte principiulu popularitatéi limbei, atãtu de multu respectatu de vechii traducatori romani, pe cãtu inse acésta regula nu va fi in opositie cu trebuinti'a de a exprímá ideile originalulu, cu tóta eesactitatea loru, exactitate pe care adese-ori traducatorii cei vechi au sacrificat'o popularitatéi. Limb'a nóstra astadi este multu mai inaintata si mai bogata in forme si in expresiuni de cãtu mai inainte. Biserica, de si eminamente conservátóre, este totuodata o mare scóla pentru poporu, unde elu se cultiva si intelectualmente si moraliceste, invétia treptatu si idei si expresiuni.

g) In chesti'a puritatéi limbei se se ferésca de ori-ce extremitati si arbitraritati, ce se vedu in literatur'a nóstra moderna. Indata ce o expresie intrebuintiata in limb'a bisericésca, ori de ce provenintia ar fi ea in origin'a sa, este intielésã de romani si primita in limba si exprima bine ide'a originala, si alta expresie echivalenta nu este in limb'a poporulu, acea se va mantiné si pe viitoriu. D. e. dicerile: slava, slavescu, slavitu, proslavescu, unii din editorii moderni au crediutu cã facu bine inlocuindu-le cu: marire, marescu, maritu si preamãrescu s. a. Inse in tóte limbile culte, alt'a este slava si alt'a marire. A lapadá prin urmare acestu cuventu, ne-avendu altulu echivalentu, insemnédia: a saraci limb'a si a o prosti. De aceea dicerile adoptate in limb'a bisericésca din limbile culte cu cari romani iau fostu in contactu, numai atunci se se schimbe, candu ar fi alte romane de aceasi insemnare, d. e. poporu in locu de norodu, timpu in locu de vreme, dreptu credintiosu in locu de pravoslavnicu s. a., séu candu dicerile intrebuintiate pâna acum ar fi in opositie cu

eufoni'a limbei romane, precum: blagoslovanie, polunosnitia, bogoslovie, voscresna, piasna, blagorodie, bogorodicina, pavecernitia, troicinie, obednitia, slavoslovie, presfestelna, osvestanie, blagocestie, etc.

Bunulu simtiu romanescu cere, cã: aceste vorbe, cari nu potu dobandí cetatienie in limb'a romana, se se inlocuiesca cu alte romane echivalente, si la nevoie chiaru se li se prefere terminii originali grecesci, precum s'a si facutu cu unele pâna acum, adoptandu-se, d. e. dicerile aghiasma in locu de osvetanie, buna cinstire in locu de blagocestie, buna-vestire, in locu de blagovestenie, marturisire in locu de spovedanie, oda séu cantare in locu de peasna, doxologie in locu de slavoslovie, binecuvantare in locu de blagoslovenie, triodiu in locu de tripeasnitu, mezu-noptica in locu de polunosnitia, tipica in locu de obednitia, ortodoxie in locu de pravoslavie s. a.

In totu casulu, innovatiunile limbistice in limb'a cartiloru bisericesci se ingadue nu numai intru cãtu ele voru fi cerute de-o vederata trebuintia, provocata de eesactitatea expresiunei, séu de estetic'a ceruta de orice limba culta. De aceea tóte traducerile moderne de terminii bisericesci, cari sunt contra logice archeologice, artei poetice si musicale bisericesci, se se inlaturedie si se se coréga, cã se corespundã cu insemnarile loru originale. Se nu se admita, d. e. terminii fabricati de editorii cartiloru bisericesci, mai in urma la Rómniculu-Valcei, sub repausatulu episcopu Calinicu, precum: se-rare in locu de vecernie, sezenda in locu de sedealna, asemananda in locu de podobie, ascultatorulu in locu de ipocoi, luminanda in locu de sfetelna, etc., pentrucã sunt nelogice si necorespondietóre cu ideile originale. Terminii musicali si poetici, acei originali grecesci, precum: idiomela, prosomie, melodie, armonie, oda, simfonie, imnu, stihu, stihologie, si in cartile nóstre bisericesci, in loculu celoru slavone: samoglasnica podobie, peasna; séu a traduceriloru perifrastice, precum: dulce cantare, inpreuna glasuire, stihulu celu de pe margine etc.

5. Revisuirea cartiloru bisericesci se va incepe dela cele mai puçinu voluminóse si mai desu intrebuintiate, precum sunt: Orogolulu (Ceaslovulu) Evchologulu, Molitvelniculu, Liturgiãrulu, Psaltirea, Evangheli'a, Apostolulu, apoi voru urmã cele mai voluminóse si mai costisítóre, precum: Octoiculu, Triodulu, Penticostarulu, Mineele lunare, Tipiculu, Bibli'a s. c. a.

6. Daca, dupa revisuire si aprobare, vre-unulu dintre ierarhi, séu alta persóna, aru voi a tiparí vreo carte bisericésca cu cheltuiel'a sa in tipografi'a bisericésca, atunci, platindu costulu tipariului, va potea dispune de cartile tiparite dupa bunavointi'a sa.

7. Cartile ce se voru tiparí cu cheltui'al statulu, voru fi incredintiate directorulu tipografiei, care le va distribuí unde trebuinti'a va cere, si va incassá pretiulu loru, carele totudeauna trebe se fia moderatu, reprezentandu analogi'a capitalulu cheltuitu cu tiparierea, si unu procentu moderatu, conformu cu acelu stabilitu in tiéra de caselle de creditu ale statulu, spre a se inlesni cumperarea cartiloru de cei ce voru avea nevoie de densele. Directorulu va dá comptu in fia-care anu sântulu sinodu de banii incassati de pe tiparierea si vendiarea cartiloru. Sinodulu va regulá cele de cuviintia pentru pastrarea si intrebuintiarea escedentulu ce aru resultá.

8. Candu tipografi'a isi va formá capitalulu in deajunsu pentru intretinerea sa, va incetá ajutoriulu datu de statu, si ea va continuá a functioná prin propriile sale mijlóce.

9. Directorulu tipografiei trebe se fia o persóna distinsa, atãtu prin sciintia cãtu si prin onestitate, si se depuna si o garantia, in valóre egala cu sum'a de bani ce i se va incredintiá spre administrare.

Sciintia i se cere, pentrucã se póta executá tiparierea cu cea mai mare fidelitate si eesactitate, pentrucã se nu se introduca in carti gresieli si omisiuni, precum acésta, din nenorocire, s'a intemplat la editarea cartiloru bisericesci sub repausatulu mitropolitu Nifonu, candu, din lips'a unui directoru competentu, s'au stracurat o multime de gresieli in cuvinte si omisiuni de intregi frase, ceea ce a compromis fôrte cartile acelea. Directorulu tipografiei va fi alesu de sinodu in intielegeré cu ministrulu de culte, si aprobatu de Domnitoriu. Elu va fi salarisatu, va administrá tipografi'a cu avutulu ei, sub controlulu sinodulu inpreuna cu ministrulu de culte, pâna candu tipografi'a se va intretiné de statu; éra dupace ea va avea mijlócele sale de intretinere, va remanea numai sub controlulu sântulu sinodu.

10. Inaltu Prea sfintitiu mitropolitu si prea sfintitiu episcopi se ia mesuri, cã pâna la realisarea nouelor editiuni a cartiloru bisericesci se nu toleredie a se face de cãtrã bisericasi, in limb'a cartiloru bisericesci esistente, nici o schimbare séu innovare arbitrarã, nici se se adopte prin bisericã vre-o editie noua de carti bisericesci abatuta dela vechile editii, si care s'aru fi facutu fãra censur'a si aprobarea sf. sinodu; cã-ci numai asia se va potea infrená pasiunea de innovatiuni, care de unu timpu a cuprinsu pâna si pe cei mai puçinu carturari de a se aratá progresisti, modificandu dupa capulu loru expresiunile cartiloru bisericesci, chiaru si unde nu trebe modificatu nimicu. Vomu amintí d. e. cã preotii, chiaru in Bucuresti, credu cã dicerea pururea ar fi de origina slava, si o si lapeda, inlocuind'o cu totudeauna, si alte de asemenea abateri provenite din ignorantia si arogantia.

11. Inaltu Prea Sântitul mitropolitu primatu, presedintele sântulu sinodu, se staruiesca, in numele sinodulu si alu intregéi bisericéi romane, la gubernulu M. S. Domnulu Romaniei, cã aceste mesuri propuse de sântulu sinodu pentru tiparierea cartiloru bisericesci se se aplice fãra intãrziere prin procurarea mijlóceloru necesarie pentru infintierea si intretinerea tipografiei cu personalulu trebuitoriu, atãtu pentru tiparire, cãtu si pentru revisuirea cartiloru bisericesci.

La sesiunea viitóre Inaltu Prea Sântia Sa va incunoscentia pe sf. sinodu despre mesurile ce s'aru fi luat pentru infintierea tipografiei, pentrucã sântulu

sinodu se p^ota indeplinⁱ cele ce se ceru din partea sa pentru neintarⁱat'a revisuire si editare a cartiloru bisericesci.

Episcopu: Melchisedecu.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Dlul Redactoru alu diariului „Observatoriulu.“

Domnule Redactoru!

Am fostu atacatu fara cuventu prin insinuatiuni nedemne in diariulu „Telegrafulu romanu“ din Sibiu Nr. 147 din 13 Dec. 1880. Datoriu a restabilⁱ adeverulu pe care chroniculu diariului mentionatu l'a falsificatu fara cunoscintia de cauza, viu a ve rog^a se binevoiti a d^a publicitate in romanesculu d-v^ostra diariu alaturatulu meu respunsu, care deodata s'a trimisu si diariului in cestiune.

Primiti, ve rogu domnule Redactoru, asigurarea prea distinsei mele consideratiuni. V. Maniu.

D-lui Redactoru alu diariului „Telegr. rom.“ din Sibiu.

Domnule Redactoru!

In diariulu d-v^ostre Nr. 147 din 13 Dec. 1880, sub rubric'a „Fundatiunea Andronicu“, se face vorbire despre testamentulu decedatulu Andronicu si mostenitorii sei, punendu-se in legatura cu numele meu.

Pentru respectulu publiculu care ve cetesce, me credu datoriu a restabilⁱ faptele petrecute si ale reduce la adeverat'a loru proportiune, rectificandu erorile chronicariulu d-v^ostre in afacerea testamentulu vorbitu.

Veti binevoi dar se dati ospitalitate urmatoriulu respunsu:

„Am fostu chiamatu se vedu testamentulu si se'mi dau a mea parere, intru catu formele externe si interne sunt sau nu indeplinite. Am indeplinitu ac^osta insarcinare in consciintia, incredintiandu pe d-n'a mostenitor^e, ca acele forme recerute pentru validitatea testamentulu sunt, dupa mine, indeplinite cu rigore, in marginea legiloru locale, si ca, fiindu astfelu validitatea lui, intru catu se atinge de legatulu fundatiunei, nu p^ote fi pusa cu successu in cestiune.“

In atatu se marginea missiunea mea. — „Mergerea d-nei mostenitor^e la Vien'a, spre a consult^a pe jurisconsultii loculu, ve p^ote spune, ca parerea mea si consiliulu datu nu au fostu primite.“

„Cu pers^on'a din Sibiu, la care se face alusiune, n'am avutu nici-o vorba, nici-o intielegere in ac^osta afacere.“

„In faci'a acestoru fapte positive, nu credu ca mai p^ote fi necesitate si nici ca voiescu se respundu la acele insinuari reutatio^ese si neurbane, facute de chronicariulu diariului d-v^ostre, insinuari cari nu potu fi de natura a marⁱ val^orea unui diariu cu menire a propag^a cultulu adeverulu, lumina si civilitate!“

Primiti, ve rogu d-le redactoru asigurarea prea distinsei mele consideratiuni.

Bucuresci, 28 Decembre v. 1880.

V. Maniu.

Onorata Redactiune!

Ca supracensuratori la conscrierea poporulu in comun'a Naseudu-Sangeorgiu din cerculu Rodna, comitatulu Bistritia-Naseudu, cu agentii de conscriere st. domni: Alexandru Steopre, notariu comunale, Silviu Sohorca, preotu, Eremie Siorobetea si Stefanu Utalea invetiatori, ne-amu consultatu si decisu, in catu dupa finitulu lucrulu de conscriere, domnii agentii de conscriere au compusu si gatitu unu conspectu sumariu preste familii nominativu, constatatariu din mai multe colone, in cari s'au inscristu starea familieloru dupa nationalitati, pentru celea de nationalitate romana in doue rubrice: anume pentru romani de granitieri si pentru romani negranitieri, ca se remana o evidentia adeverata si exacta in comuna, despre recensementulu cu finea anulu 1880.

Acelu conspectu sumariu, pre care l'amu censuratu si aflatu fara de nici-unu defectu, infaciosiedia adeverat'a stare a poporulu, precum urm^edia:

	barbati	femei
1. Romani de granitieri	1230	1156
2. Romani ce nu sunt descendenti de granitieri	65	28
3. Judei (israeliti)	25	23
4. Arm ^e ni	2	1
5. Germani (sasi) si magiari mestecati prin casatorie	4	4
6. Tiegani, dintre cari cea mai mare parte nu vorbescu limb'a tiegana, ci cea romanesc	57	69

Deci poporatiunea intr^ega in comuna face in suma 1383 1281

Sum'a totala 2664

Despre adeverat'a stare a poporatiunei, precum este aci clasificata, garantamu si intarimu noi agentii, cari amu lucratu si subscrisulu supracensuratori.

Deodata observedi, cumca dintre judei, numai unulu este pana acum proprietariu in trei locuri de case, cumperate bucatiele de locu dela omeni slabi de angeru, potendu capat^a pretiu indiecit^u pentru bucatile de pamentu vendute la acelu evreu, din care cauza nu au vrutu a vinde cu pretiuri bune la sateni romani, descendenti de granitieri.

Toti cati sunt jidani, cu acela ce e si proprietariu de 3 case, sunt acuma seraci, era cu timpulu se potu inavuti si potu deveni membri in reprezentanti'a comunei.

In opidulu Naseudu merge repede sporirea judeiloru, acolo mai tote boltele etc. sunt evreesi; mi se pare ca multi devenu si proprietari, asia Hossia Brecher la centrulu piatiei de tergu, si-au radicatu vis-a-vis cu biserica roman^esc^a, o casa mare si frumoasa pentru in-frumsetiarea opidulu. — De s'ar scul^a din morti, Joanu Marianu, se vedⁱa, la ce ajunge Naseudulu.

Sangeorgiu 13 Ianuariu 1881. M. H.

Sciri diverse.

— (Baluri romanesci.) Precum in alti ani, asia si in carnevalulu acesta se facu mai multe baluri in diverse parti locuite de romani. Ale inregistra pe tote, nici ca se p^ote cugeta. Vomu inregistra acilea numai de ale tinerimei studio^e, in ordinea in care vinu.

La Blasiu va fi unu balu filantropicu, pentru fondulu studentiloru lipsiti in casu de morburu.

La Aradu in 17 Februaru in folosulu asociatiunei din Aradu pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu.

In Vien'a d^a balulu stralucitu societatea academica Romani'a juna, dela care nu lipsimu a comunica si urmat^ori'a invitare la o colecta.

„Unirea e putere. Junimea romana din Vien'a credintio^a acestui principiu, si-a pusu tote puterile ca se se intrun^eca in o corporatiune. Fructulu acestoru sincere nesuintie este societatea academica, „Romani'a juna“.

Antecessorii nostri ne-au lasatu ac^osta scumpa mostenire, datorinti'a no^ostra este se facemu tote spre a o sustinea.

Esperinti'a unui siru de ani ne-au convinsu, ca mijloculu principalu pentru ajungerea acestui scopu este aranjarea unui balu romanu in folosulu acestei societati. Pe bazea acestei esperintie ne-amu decisu a aranja si in anulu acesta balulu romanu, carele se va da in 15 Februaru a. c. st. n. in salele reuniunei de musica „Musikvereins-Säle“.

Balulu romanu din Vien'a se numera intre balurile de elita de aici de primul rangu. Ac^osta o a constatat^u atatu publiculu catu si jurnalistic'a din Vien'a. Observamu ca localele unde s'a tinutu pana acum balulu romanu „Grand-Hôtel“, nu mai sunt suficiente pentru primirea publiculu, ce ne onore^dia cu presenti'a, si ca in anulu acesta amu luat^u localitatile reuniunei de musica, primele salone pentru baluri de elita din Vien'a.

Noi ne inplinu o datorintia dupla prin aranjarea acestui balu. Contribuimu la sustinerea societatii Romani'a juna si ce e mai multu, ridicamu vadi'a morala a numelui de romanu in ochii strainiloru.

Patronatulu balulu l'au primitu Stimabilele D^omne: Angelina de Balaceanu, Matilda Dumba n. Germani, Baroness'a M. Hye v. Glunec nascuta de Filisiano, Teresa Eduard Kanitz, Celestina de Oppolzer nascuta Mautner-Markhof, Clarisse de Lindheim.

Daca damele din Vien'a, nu numai romane, ci si straine, inbraⁱsiedia cu caldura sincer'a no^ostra intreprendere, mai potemu ore crede, ca publiculu romanu si filoromanu din patria va fi intrecutu in manifestarea faptica faci^a de scopulu ce urmarimu.

Simpatiiile p. t. d-v^ostre faci^a de societatea „Romani'a Juna“ ne sunt prea cunoscute. Ne permitemu a ve trimite list'a cu rogarea, se binevoiti a deschide o colecta in cerculu cunoscutiloru p. t. d-v^ostre, carora le sta la anⁱma so^rtea junimei viitoriulu unui poporu.

Sumele colectate dinpreuna cu list'a binevoiti a ni le trimite pana in 15 Fauru st. n. c. sub adress'a: Sterio N. Ciurcu, I, Augustinerstrasse 2.

Primiti p. t. domnule asigurarea distinsei consideratiuni ce ve pestramu.

Pentru comitetu:

Dr. St. N. Ciurcu,
presedinte.

— (Cerculariu). On. D-le! Interesele no^ostre politico-nationale, sunt atatu de varie si ponderose, incatu cred^u ca fiacare inteligentu cu anⁱma adeveratu romanesc^a le simte, si prin urmare nici ca e lipsa de mare logica a dovedi urgenti'a intr'unirei no^ostre intr'unu clubu nationalu electoralu.

O recere ac^osta intrunire binele nostru comunu, binele poporulu, din alu carui sinu amu esitu, si de a caruia so^rte amara avemu unu deobligamentu santu a ne ingrigi, atatu in venitoriu, catu si mai vertosu acum, candu suntemu la pragulu agitatiuniloru electorali.

O convenire urgenta o recere desolarea in care ne aflamu; in detrimentulu nostru.

Avendu in vedere de o parte aceste inprejurari vitale, era de alta parte starea precaria in care ne aflamu — aflamu de necesitate imperio^a a conchiama pre toti romanii alegatori din acestu comitatu la o siedintia elctorale constituitoria in Reginulu sasescu pre 3 Februaru 1881 st. n. la 8 ore demin^eti'a.

Reginu, in 31 Decembre 1880.

P. Barbu, Michailu Crisianu,
advocatu, protopopu.

— (Convocare.) Despartimentulu alu 17-lea alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu si va tine^a adunarea generale la 3 Februaru 1881 la 10 ore dimineti'a in Reginulu sasescu.

La care sunt invitati toti membrii din tinutu, cu atatu mai vertosu, finduca obiectele de pertractatu sunt ponderose, precum si toti iubitorii de progressarea poporulu romanu.

Dela subcomitetulu pr. alu despartimentulu alu 17-lea.

Reginu, in 31 Decembre 1881.

P. Barbu.

M. Crisianu.

Pretipurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

25 Ianuariu st. n. in Sibiu:

Gr ^a n, dupa c ^u alitati	1	hectolitu	fl. 7.20—8.20
Gr ^a n, amestecat	1	„	5.70—6.70
Secara	1	„	5.30—5.70
Papusioiu	1	„	3.——3.40
Ordiu	1	„	4.10—4.50
Ovesu	1	„	1.90—2.30
Cartofi	1	„	1.60—2.—
Mazare	1	hectolitu	fl. 9.——10.—
Linte	1	„	11.——12.—
Fasole	1	„	5.——6.50
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	35.——36.—
Untura (unsore topita)	50	„	30—32 1/2
Carne de vita	1	„	44—45
Oua 10 de	1	„	—25

Carti romanesci.

Amiculu Poporulu, Calindaru pe 1881 de V. Romanu, cu tram. franc. 50 cr.

Album macedo-roman cu colaborarea generosa a 180 de scriitori si artisti din tota Europa. Acestu monumentu neperitoru alu miscarei de simpatie a Europei si a Romaniei pentru cultura romaniei din Peninsul'a balcanica, (ca-ci se scie ca produsulu din vendierea Albumulu este destinatu a marⁱ fondulu scolasticu alu Societatei de cultura Macedo-Romana), nu p^ote lipsi din bibliotec'a nici unui Romanu, nu numai ca o opera patriotica, dar si ca cea mai frumo^a carte ilustrata, ce vreodata s'a publicatu la Romani. Edit. de luxu fl. 10.—, cu trimit. franc. fl. 10.15 „ordinar. „ 4.—, „ „ „ 4.15

Acaftistulu prea santei nascatorei de Dumnedieu si alte Rugatiuni, tip. cu litere, legatu finu in piele ne^rgra si auritu . . 1.80 legatu finu in piele de chagrinu si auritu . . 2.25 „ „ „ „ barsionu si auritu . . 4.30

Alexandri V., Poesii, vol. III (Legende noue — Ostasii nostri) broș. fl. 2.—

Anticritica brosiurei anonime publicate asupra celoru doue congrese nationali bisericesci din 1873 si 1874 „ —.25

Avramu Nicolau, Despre legume, plantarea si crescerea lor, invetiaturi pentru poporulu romanu „ —.60

Branescu D. parintele, Palaria sau lupta pentru reorganizarea bisericii romane, cu mai multe portreturi „ 1.—

Bro^te Petru, Libera comuna reges. Resinariu, Schitia ist. Dorulu Romanulu. Culegere de canturile cele mai noue. Ilustratu cu 12 gravuri xylografice „ —.60

Mihu Copilulu (Cantecu dela Bicaru) cu ilustratiune „ —.08

Putnoki Nicolau, Abecedar magiaru-romanu pentru scolele poporale leg. „ —.20

Romanu Grae Grozovanulu (Cantecu din Basarabi'a) cu ilustratiune broș. „ —.08

Sioimescu Joanu N., Diurpaneu ultimulu Decebalu alu Daciei, tragedie in 5 acte „ —.50

— Constantinu Bassarabu Brancoveanulu, tragedie in 5 acte „ —.50

— Virtutea militara 1877. Poesii „ —.25

Stefanescu N. J., Bella, istoria circasiana „ —.20

Stefanelli Joanu, Catechetica bisericeii dreptcredinciose resaritane „ 5.—

— Catechese, Tom. I tractandu istoria biblica a testamentulu vechiu „ 5.—

Sterea Siuluti Josifu, O lacrima ferbinte I. „ —.50

— Din memoriulu lui part. II. 50 cr. part. III. „ —.80

Globuri terestre

de 21 cm. in diametru.

Nr. I	adjustatu cu meridianu si compasu pe piedestalu finu de lemn	13.—
„ II	adjustatu cu diumetate meridianu si cu piedestalu de metalu	10.50
„ III	totu acuta fara meridianu	8.40
„ IV	adjustatu cu diumetate meridianu si piedestalu de lemn	7.40
„ V	fara meridianu si cu piedestalu de lemn	5.60

Globurile Nr. II si III sunt de a recomanda, aceste pentru greutatea piedestalulu nu se restorne, sunt frumosu si tare.

Pachetarea se face intr'o ladutie de lemn, pentru care se socotesce separat 80 cr. pentru unu globulu.

se afla de vendiare la

W. Krafft in Sibiu.

Anuntiu literariu.

Au aparutu de subt tipariu si se afla de vendiare a W. Krafft in Sibiu opulu:

Resbelulu orientalu ilustratu

de

Dr. A. P. Alessi si Massimu Popu.

Pretiuu eleg. legatu 8 fl.

Pe catu va mai ajunge inca marginitulu numeru de esemplarie din premiulu coloratu „Ocuparea Plevnei“, cumparatorii acestui opu ilu voru primi gratis, era cei cari voiescu a lu avea incadrat^u, voru avea a mai platⁱ 2 fl. 70 cr. v. a.

Paul Cieslar,

librariu — editoru in Graz.

(28) 6

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.